

Warszawa, 7 lutego 2024 r.

ZDG/DAiL/0063/02.24/JP

Pan
Waldemar Pawlak
Przewodniczący Komisji Gospodarski
Narodowej i Innowacyjności

Pan
Stanisław Gawłowski
Przewodniczący Komisji Klimatu
i Środowiska

Szanowny Panie Prezencie, Szanowny Panie Ministrze,

w nawiązaniu do połączonego posiedzenia Komisji Gospodarski Narodowej i Innowacyjności oraz Komisji Środowiska 1 lutego 2024 r. Pracodawcy RP przesyłają stanowisko dotyczące przyszłości i rozwoju energetyki odnawialnej w Polsce z uprzejmą prośbą o jego przyjęcie.

Polska, jako członek Unii Europejskiej i sygnatariusz porozumień międzynarodowych, zobowiązała się do osiągnięcia określonych celów mających zapewnić jej neutralność klimatyczną. Powszechnie wiadomo, że cele te są bardzo ambitne i dla ich osiągnięcia konieczne jest szybkie wdrożenie daleko idących reform w zasadzie we wszystkich kluczowych sektorach gospodarki, w szczególności zaś w sektorze energetycznym. Zreformowanie sektora energetycznego jest również kluczowe dla podnoszenia konkurencyjności polskiej gospodarki – energia produkowana ze źródeł kopalnych to droga energia, podczas gdy jest ona jednocześnie podstawowym czynnikiem cenotwórczym w gospodarce wpływającym na czynniki makroekonomiczne takie jak chociażby inflacja.

Punktem wyjścia dla nas wszystkich powinno być zaakceptowanie, że rozwój odnawialnych źródeł energii i będąca jego konsekwencją **zmiana modelu systemu elektroenergetycznego jest dla Polski wielką szansą, a nie zagrożeniem**. Transformacja energetyczna nie jest czymś, co być może wydarzy się w przyszłości, lecz czymś, co już trwa i wkracza właśnie na bardzo zaawansowany etap.

Uważamy, że w strategii rozwoju energetyki odnawialnej w Polsce należy przede wszystkim wziąć pod uwagę, że profil wytwórczy odnawialnych źródeł energii, jako źródeł rozproszonych, jest całkowicie odmienny od profilu elektrowni wytwarzających energię z tradycyjnych źródeł, zatem dostosowanie się do niego wymaga diametralnej zmiany dotychczasowego podejścia. Przede wszystkim **kluczowe staje się takie równoważenie popytu i podaży na energię, które działać będzie przy wysoce nieliniowej produktywności**. Aby było to możliwe, szczególnie istotne jest **umożliwienie inwestowania, na zasadach wolnorynkowych, we wszystkie typy odnawialnych źródeł wytwórczych, przy jednoczesnym wsparciu magazynów energii lub elektrowni pompowo-szczytowych**.

Jeśli chodzi o środki działania, którymi powinniśmy posłużyć się w celu rozwiązania tego problemu, należy przede wszystkim wskazać, że **transformacja energetyczna w Polsce**

jest obecnie hamowana przez dwa główne czynniki – bariery prawne i brak dostępnych mocy przyłączeniowych w sieciach elektroenergetycznych. Środki te powinny zatem skutecznie przeciwdziałać tym zjawiskom. Podkreślamy przy tym, że **ograniczanie barier prawnych i inne usprawnienia procesu realizacji inwestycji w OZE nie odniosą zamierzonego skutku dopóty, dopóki sieci elektroenergetyczne pozostaną niedoinwestowane**. W związku z powyższym uważamy, że uruchomienie środków na cele związane z rozwojem tych sieci powinny być traktowane jako nadrzędny środek skutecznego doprowadzenia do transformacji energetycznej. Ponadto, szczególnie istotne jest także wspieranie rozwoju instalacji OZE w całym cyklu ich funkcjonowania – od produkcji komponentów, przez ich dostawę, development projektów i ich budowę aż po utrzymanie i serwisowanie.

Reformy powinny być oczywiście przeprowadzane przy jednoczesnym budowaniu społecznej świadomości inwestowania w energetykę odnawialną, do czego szczególnie przyczynić powinno się promowanie inwestycji w OZE i kierowanie stosownych zachęt do prosumentów, mniejszych wytwórców energii oraz samorządów lokalnych. W ostatecznym rozrachunku transformacja energetyczna będzie bowiem korzystna również dla tych podmiotów.

Mając na uwadze powyższe Pracodawcy RP przedstawiają kilka istotnych w naszej ocenie postulatów, których realizacja powinna być kluczowa dla zrealizowania celów wspomnianej strategii.

1. Wprowadzenie przepisów umożliwiających realizację elektrowni wiatrowych w odległości nie mniejszej niż 500 m od zabudowy mieszkaniowej (z obowiązkiem zachowania większej odległości, gdyby w danym przypadku wymagały tego normy dotyczące ochrony akustycznej).

Aktualnie inwestycje w energetykę wiatrową na lądzie pozostają w dużym stopniu zablokowane (nawet biorąc pod uwagę ostatnią nowelizację tzw. ustawy 10H), podczas gdy właśnie te źródła wytwórcza są dla naszego kraju kluczowe. Uważamy zatem, że dalsza liberalizacja przepisów powinna nastąpić jak najszybciej. Powinna ona jednak przebiegać z poszanowaniem interesów właścicieli nieruchomości, w sąsiedztwie których inwestycje takie będą realizowane i opierać się o rozsądny, wypracowany z nimi kompromis.

2. Ograniczenie czasu trwania wszelkich postępowań administracyjnych dotyczących inwestycji w OZE, w szczególności postępowań w sprawie wydania, decyzji o warunkach zabudowy, uzyskiwania obowiązkowych uzgodnień innych organów przy wydawaniu ww. decyzji czy terminów obowiązujących OSD.
3. Umożliwienie inwestorom wykorzystania instalacji hybrydowych – pozwalają one zoptymalizować korzystanie z dostępnych w sieciach mocy, tym samym zapewniając bardziej stabilne dostawy energii.
4. Wyeliminowanie praktyki narzucania podmiotom przyłączanym przez operatorów rażąco niekorzystnych postanowień dotyczących wzajemnej odpowiedzialności kontraktowej. Obecnie inwestorzy często przyjmują tego rodzaju warunki wyłącznie dlatego, że w przeciwnym przypadku operatorzy odmawiają im przyłączenia do sieci.
5. Przyznanie właścicielom instalacji OZE, których praca jest przerywana lub ograniczana w wyniku redysponowania nierynkowego, odszkodowania równego zyskowi utraconemu przez nich w wyniku takich działań.

6. Możliwość wnioskowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia (DŚ) dla instalacji OZE bez konieczności zachowania – już na tak wczesnym etapie inwestycji – zgodności zamierzenia inwestycyjnego z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (MPZP). Zgodność taka powinna oczywiście być zachowana, ale wprowadzanie takiego wymogu już na etapie wnioskowania o DŚ nie jest konieczne, a jednocześnie często wymusza na inwestorze zaangażowanie czasowe i finansowe w zmianę MPZP w sytuacji niepewności co do późniejszego uzyskania DŚ.
7. Określenie jasnych wymagań, które musi spełnić planowana inwestycja w OZE, aby uzyskać DŚ, w tym np.:
 - wprowadzenie konkretnego kryterium, np. mocowego i/albo powierzchniowego, decydującego o obowiązku wykonania raportu o oddziaływaniu na środowisko bądź jego braku,
 - jasne i enumeratywne określenie zakresu ww. raportu dla danych źródeł wytwórczych OZE.

Obecnie mamy w tym zakresie do czynienia z bardzo dużym, wręcz arbitralnym zakresem uznania organów administracji, czego konsekwencją jest niepewność prawa i niemożliwość dokładnego zaplanowania inwestycji w OZE.

8. Umożliwienie dokonywania zmian warunków przyłączenia do sieci poprzez wskazanie w nich nowej lokalizacji inwestycji bądź zmianę jej dotychczasowego obszaru, w szczególności w przypadku tzw. oversizingu.
9. Uznanie za małe instalacje OZE instalacji o mocy do 10 MW.
10. Jasne określenie statusu prawnego infrastruktury technicznej bezpośrednio związanej z inwestycjami w OZE (np. sieci elektroenergetyczne, przyłącza) oraz rodzaju pozwoleń administracyjnych, które muszą być uzyskane dla ich wybudowania (pozwolenie na budowę/zgłoszenie zamiaru wykonywania robót budowlanych).
11. Określenie jednorodnych wytycznych projektowych dla źródeł OZE realizowanych w pobliżu infrastruktury należącej do operatorów sieci.
12. Umożliwienie przenoszenia na inne podmioty praw i obowiązków wynikających z wydanych warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej.
13. Doprecyzowanie przepisów dotyczących rozruchu technologicznego źródeł wytwórczych OZE, wraz z określeniem sposobów i możliwości sprzedaży energii powstałej w ramach rozruchu technologicznego.

Przedstawione powyżej propozycje w założeniu mają stanowić jedynie punkt wyjścia do dalszej dyskusji. Uważamy, że podjęcie dialogu opartego na podstawach naukowych jest warunkiem *sine qua non* powodzenia procesu transformacji energetycznej w Polsce. Pracodawcy RP deklarują pełną gotowość do współpracy przy wypracowywaniu dobrych rozwiązań dla Polski.

z uwagami!

Paweł Dutkiewicz